

Szanowni Państwo,

z przyjemnością przekazuję Państwu najnowszy raport Związku Banków Polskich, przygotowany we współpracy z PAG Uniconsult sp z o.o., obejmujący analizę stanu rynku poręczeniowo-gwarancyjnego w Polsce wraz z wnioskami. Dodatkowo załączam stanowisko Związku Banków Polskich ws. rekomendacji rozwoju systemu poręczeniowo-gwarancyjnego w Polsce, opracowane na podstawie wyników tego badania oraz dyskusji międzyśrodowiskowej z bankami, przedsiębiorcami i środowiskiem poręczeniowym- krajowym i zagranicznym.

Celem badań i działań podjętych przez Związek Banków Polskich w tej sprawie, była nie tylko ocena dotychczasowego funkcjonowania instrumentów poręczeń kredytowych, ale przede wszystkim, dostarczenie propozycji konkretnych działań dla regulatorów oraz dla samego środowiska bankowego i poręczeniowego. Rekomendacji, które będą pomocne w przygotowaniu, modyfikacji lub budowie systemu poręczeniowo – gwarancyjnego, zapewniającego stabilne, wystandaryzowane rozwiązania na wiele lat.

Postulowane zmiany wymagają także zdecydowanego wsparcia ze strony reprezentacji przedsiębiorców- zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym. To przedsiębiorcy są przecież adresatem tej formy wsparcia gospodarki. Dla państwa i samorządów terytorialnych system poręczeń i gwarancji jest częścią arsenału instrumentów realizacji polityki gospodarczej wspierania przedsiębiorczości i modernizacji firm. Sektor bankowy, jako podstawowy dostarczyciel finansowania zewnętrznego dla biznesu, także dla tych najmniejszych firm, zabiega o optymalizację i efektywność projektowanych rozwiązań. Tylko do lipca br. banki udzieliły polskim przedsiębiorcom ponad 296 mld zł kredytu (w tym prawie 170 mld dla MŚP). System poręczeniowo- gwarancyjny jest ściśle związany z bankami, ponieważ ponad 90% udzielanych w Polsce poręczeń i gwarancji dotyczy właśnie kredytobiorców. Wyjaśniam od razu- nawet przy pozyskaniu gwarancji lub poręczenia banki nadal współponoszą ekonomiczne ryzyko realizacji tych projektów. Dlatego środowiska przedsiębiorców i banków mają zasadniczy mandat do poszukiwania, wspólnie z regulatorami, najlepszych rozwiązań, dotyczących systemu poręczeniowo- gwarancyjnego, w tym regwarancji ze strony państwa. Systemu na miarę działających w nowoczesnej Europie, w tym chociażby u naszych południowych sąsiadów, czy dalej, w innych państwach UE.

Apeluję i deklaruję, że Związek Banków Polskich uczyni wszystko co w naszej mocy, aby wesprzeć przedsiębiorców i regulatorów w optymalnym pokonaniu wyzwania jakim jest budowa nowoczesnego systemu poręczeniowo- gwarancyjnego w Polsce. Liczymy na konstruktywny dialog, obiektywną ocenę faktów i racjonalne, zdecydowane rozwiązania. Nadszedł najwyższy czas na dokończenie reformy tego systemu, w tym przy pomocy, być może ostatnich tak dużych, środków unijnych. Nie zmarnujmy tej szansy!

Korzystając z okazji, pragnę podziękować autorom, przedstawicielom banków, funduszy poręczeń i innych instytucji, które wsparły nas w przygotowaniu raportu.

Życzę Państwu owocnej lektury i zachęcam do dyskusji i współpracy

Z poważaniem,

Krzysztof Pietraszkiewicz
prezes Związku Banków Polskich

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Stanowisko w sprawie konieczności budowy nowoczesnego systemu poręczeniowo- gwarancyjnego w Polsce

Związek Banków Polskich, reprezentujący polskie środowisko bankowe na wstępie podkreśla, że:

- 1) Środowisko bankowe jest podstawowym dostarczycielem finansowania zewnętrznego dla przedsiębiorców, także tych najmniejszych. Do maja br. banki udzieliły polskim firmom ponad 290 mld zł kredytu, w tym 168 mld zł dla mikro, małym i średnim przedsiębiorcom.
- 2) Sektor bankowy pełni istotną rolę w finansowaniu projektów unijnych. W okresie 2007-2013 sfinansował projekty o wartości ponad 200 mld zł. W latach 2014-2020, w związku z nowymi regulacjami UE i krajowymi, zaangażowanie to ulegnie zwiększeniu.
- 3) Rozwiązaniem zapewniającym płynne włączenie instrumentów zwrotnych do nowego systemu dystrybucji środków UE w ramach programów operacyjnych jest konieczność uwzględnienia regulacji determinujących udział banków- podstawowych partnerów w każdym systemie poręczeniowo-gwarancyjnym (ponad 90% udzielonych poręczeń i gwarancji w Polsce realizowanych jest wyłącznie z udziałem banków).

W związku z tym oraz na podstawie sygnałów z rynku i badań, jakie Związek Banków Polskich przeprowadził w środowisku bankowym oraz szerzej, na rynku poręczeniowo-gwarancyjnym, w tym z udziałem niezależnych ekspertów, ZBP:

- 1) ocenia istniejący stan funkcjonowania zróżnicowanej grupy lokalnych funduszy poręczeń kredytowych oraz czasowego programu gwarancyjnego BGK- za niewystarczający. Polscy przedsiębiorcy potrzebują czegoś więcej. Należy zreformować obecny system i wystabilizować go na lata.
- 2) definiuje jako słabe strony aktualnego systemu poręczeniowego w Polsce:
 - rozproszony kapitał,
 - brak systemu regwarancji,
 - oferta funduszy jest niedostosowana do specyfiki działalności banków (każdy fundusz oferuje inne warunki, banki są zmuszone indywidualnie oceniać każdy przypadek i nie są w stanie zaoferować kredytu z poręczeniem funduszu jako wystandaryzowanego produktu bankowego).

Efektom jest niski popyt przedsiębiorców i banków na poręczenia funduszy, mniejszy dostęp do finansowania dla MSP, niższa efektywność zaangażowanych środków publicznych niż w innych państwach UE.

- 3) informuje, że środowisko bankowe bardzo wysoko ocenia inicjatywę rządu w postaci portfelowej linii gwarancyjnej de minimis (PLD), uruchomionej w 2013r., w ramach „Programu wspierania przedsiębiorczości z wykorzystaniem gwarancji i poręczeń BGK”. Program ten jest w dużej mierze wzorcowym, wystandaryzowanym i bardzo efektywnym ekonomicznie rozwiązaniem na rzecz wsparcia biznesu. Jednocześnie należy docenić także i efektywnie wykorzystać w procesie reformy systemu poręczeniowo-gwarancyjnego dotychczasowy dorobek (np. w zakresie kadrowym, infrastrukturalnym i finansowym) regionalnych i lokalnych samorządów terytorialnych, szczególnie tych gdzie obiektywne wyniki aktywności podległych im funduszy poręczeniowych są najlepsze.

- 4) zwraca uwagę na krótki termin w jakim należy zakończyć prace nad nowym systemem poręczeniowo-gwarancyjnym w Polsce. Jest nim data 31 grudnia 2015r. Czas więc zakończyć dyskusje polityczne i podjąć konkretne prace legislacyjne. W najbliższych miesiącach należy zakończyć definitywnie prace nad regulacjami krajowymi ws. nowego systemu wdrażania środków UE na lata 2014-2020 (ustawa wdrożeniowa, programy operacyjne, etc.), ponieważ w 2015r. zostanie zakończony rządowy Program de minimis BGK. Wszystko wskazuje na to (deficyt budżetowy, etc.), że środki UE są jedynym znaczącym źródłem finansowania budowy nowego, wieloletniego systemu poręczeniowo-gwarancyjnego w Polsce.

W związku z powyższym Związek Banków Polskich rekomenduje i zachęca regulatorów do uwzględnienia następujących kierunków działań ws. zapewnienia efektywnego wsparcia polskich mikro, małych i średnich przedsiębiorców za pomocą poręczeń i gwarancji:

1) Priorytetowy adresat systemu

Każdy system poręczeniowo-gwarancyjny musi tworzony z myślą najpierw o adresacie, a nie o operatorach czy nadzorcach. Celem powinna być łatwość dostępu i maksymalizacja wsparcia biznesu (liczba wspartych firm, szczególnie najmniejszych). Łatwość i powszechność dostępu może zapewnić tylko sieć bankowa. System powinien być szybki i prosty dla klienta (jedno okienko, poręczenia portfelowe, automatyzacja, wystandaryzowana dokumentacja i IT). Operatorzy systemu poręczeniowego (fpk, BGK) powinny być rozliczani i nagradzani za aktywność w postaci wysokiego mnożnika i wielokrotnego angażowania w sektorze MŚP powierzonych im przez podatników środków. Osiągany w Polsce mnożnik dla aktualnej sieci funduszy poręczeń kredytowych na poziomie 1:1 (tzn. właściwie brak zastosowania dźwigni finansowej) to dowód braku efektywności systemu, niespotykany na skalę europejską.

2) Wykorzystanie dorobku i kapitału już zaangażowanego

Należy tworząc nowy system wykorzystać już istniejące: kapitał i podmioty- ale tylko te efektywne i które są w stanie wziąć udział w rzetelnym i efektywnym systemie. Kapitał ze środków UE zaangażowany w instrumenty zwrotne w tym okresie powinien w zasilić nowy system. Wzorcowym rozwiązaniem jest wystandaryzowany fundusz krajowy z udziałem banków i efektywnych lokalnych funduszy poręczeniowych.

3) Koszty

Instrumenty poręczeniowo-gwarancyjne muszą być pewnym i niedrogim (tj. atrakcyjnym) zabezpieczeniem. Ogromnie ważne jest więc zapewnienie systemowej regwarancji Skarbu Państwa i możliwości pomniejszenia kosztów kapitałowych (odpisów na rezerwy) ponoszonych przez banki korzystające z takich rozwiązań. Równoległym działaniem powinno być zapewnienie optymalnego zastosowania przepisów o pomocy publicznej. Na obniżenie kosztów wszystkich uczestników systemu wpływa także standaryzacja system.

4) Standaryzacja

Na terenie całego kraju powinno działać jedno systemowe rozwiązanie. Polska nie jest na tyle dużym czy zróżnicowanym gospodarczo Państwem aby tworzyć kilka systemów. Rozdrobnienie na kilkadziesiąt rozwiązań regionalnych i lokalnych jest kosztowne i nieefektywne operacyjnie. Każdy przedsiębiorca w Polsce, bank czy fpk, zainteresowany udziałem w systemie powinien móc uczestniczyć w nim na tych samych zasadach. To także wesprze wiarygodność polskiego systemu poręczeń.

5) Otoczenie regulacyjne

System poręczeniowy w Polsce powstaje od ponad 20 lat. W tym od ostatnich 6 lat. przechodzi z jednej strony okres znaczącego wsparcia kapitałowego, a z drugiej ciągłych zmian i niestabilnych rozwiązań w zakresie regulacyjnym. Efektem są wyższe koszty wejścia do systemu i jego obsługi i niższe, niż w Europie, zainteresowanie, tak przedsiębiorców, jak i banków. Polskie banki oczekują stabilnego, budowanego na wiele lat (podobnie jak w Europie Zachodniej) systemu wsparcia akcji kredytowej dla przedsiębiorców.

6) Koordynator

Należy wyznaczyć jedną instytucję publiczną (co najmniej w randze Ministra), która będzie kompleksowo koordynowała i odpowiadała za system poręczeniowo-gwarancyjny w Polsce. Aktualnie w sposób fragmentaryczny zajmuje się tym ponad 20 instytucji (3 resorty, 1 bank, 2 agencje, 16 zarządów województw). Funkcje nowoczesnej, krajowej agencji poręczeniowo-gwarancyjnej powinien pełnić BGK lub spółka celowa z udziałem BGK i samorządów wojewódzkich, przy jednoczesnym włączeniu do organów nadzorczych i monitorujących przedstawicieli rynku (przede wszystkim: przedsiębiorców i środowiska bankowego) oraz zobowiązaniu się władz obu szczebli do wieloletniego i prorynkowego zaangażowania.

Kontakt w ZBP ws. systemu poręczeniowo-gwarancyjnego: p. Łukasz Bogusz, PROGRAMY@zbp.pl.